

ERVAAR DAAR HIER THEATER

Beschrijving dans- en theatervoorstellingen

Third World Bun Fight / Brett Bailey (Zuid-Afrika) *MedEia*

Hij liet Idi Amin 'I did it My Way' zingen tussen een verzameling bloederige lijken (waarvan hij delen als snack had genuttigd) en hees psychoanalyticus Carl Gustav Jung in een rieten rokje. Zijn Orpheus nam het publiek mee langs een serie helse misstanden, die in Afrika alledaagse realiteit zijn. Hij gebruikt maskers en trommels, rituelen, zang en dans. Nee, regisseur Brett Bailey (1967) schrikt niet terug voor krachtige, soms groteske beelden om zijn visie te geven op de hedendaagse, Afrikaanse maatschappij. Daarbij overschrijft hij welbewust de klassieke grenzen tussen genres en disciplines en als het om 'goede smaak' gaat, zet hij soms brutaalweg nét dat stapje verder. Het levert woest en meeslepend muziektheater op dat niet zelden de controverse doet oplaaien. Logisch, vindt Bailey: *"We leven in een ideologisch mijnenveld. Wat je ook doet, je raakt altijd wel in conflict."*

In *medEia*, waarvoor hij de door toneelschrijver Oscar van Woensel (Dood Paard) bewerkte tekst gebruikt, vertelt hij het verhaal van de hogepriesteres Medea, die alles achter zich laat uit liefde voor Jason en zich op gruwelijke wijze wreekt als haar minnaar voor een vrouw van zijn eigen volk kiest. Bailey verplaatst de Griekse mythe naar Afrika, waar gewapende bendes rovend en verkrachtend rondtrekken, met hevige migratiegolven tot gevolg die weer nieuwe problemen veroorzaken: uitbuiting, uitsluiting, vreemdelingenhaat. In een ruige, directe theatertaal, met rap en stevige popmuziek, formuleert Bailey zijn aanklacht. *MedEia* werd door een vooraanstaande Zuid-Afrikaanse krant zijn "anarchistische meesterwerk" genoemd en in 2010 uitgeroepen tot de beste Zuid-Afrikaanse productie van de laatste tien jaar.

Living Dance Studio / Wen Hui (China) *Listening to Third Grandmother's Stories*

In China is ze nauwelijks bekend. Geen wonder, want de machthebbers aldaar zijn bepaald niet gecharmeerd van de onderwerpen die de tegendraadse choreografe Wen Hui (1960) in haar werk aansnijdt. Zij zouden 'details' als de grote hongersnood van de jaren zestig en de verschrikkingen van Mao's Culturele Revolutie bijvoorbeeld het liefst gauw vergeten. In China zijn onderwerpen als seks, zwangerschap en baren evenmin thema's waarvoor de staat financiering ter beschikking stelt. Bij de oprichting in 1994 was de Living Dance Studio van Wen Hui dan ook het eerste onafhankelijke moderne-dansgezelschap van de Volksrepubliek. Nog altijd wordt haar werk in eigen land min of meer doodgezwegen, maar in Europa presenteerde zij onder andere *Report on Body* en *Report on Giving Birth* en het acht uur durende (!) *Memory project*. Het theater van Hui, die een deel van haar opleiding bij Pina Bausch genoot, is bont, fragmentarisch en multidisciplinair. Met dans, tekst, bestaand en nieuw filmmateriaal documenteert zij maatschappelijke fenomenen uit heden en verleden.

Haar nieuwe voorstelling *Ting san nainai jiang guo qu de shiqing* ofwel *Listening to Third Grandmother's Stories* kwam tot stand door haar ontmoeting met een ver familielid, de 83-jarige Su Mei Lin. Deze oudtante of 'derde grootmoeder' maakte alle omwentelingen van de twintigste eeuw mee: haar afkomst uit een welgestelde familie werd onder het communistisch bewind een last, onder druk van het collectivisme moest zij leren zich te voegen naar de gemeenschap. Wen Hui volgde het omgekeerde traject toen China de communistische teugels langzaam liet vieren. Met hun persoonlijke herinneringen schrijven zij de recente geschiedenis van de vrouwen van China.

INTIMO TEATRO ITINERANTE / Fernando Rubio (Argentinië)

You can leave what you want

De wereld verandert in één zinloze, grijze brij als een man zijn gezin verliest bij een auto-ongeluk. Om zijn verdriet enigszins hanteerbaar te maken, zijn herinneringen op te bouwen en vast te houden, begint hij ze neer te schrijven op de kleren van zijn overleden geliefden. Zijn omgeving verandert in een bontgekleurde massa van jassen, broeken, rokken, bloesjes, jurken. Die uitdijende verzameling doodgewone kledingstukken krijgt een steeds belangrijker sociale betekenis in zijn leven en wordt zijn levensader, zijn verbinding met de realiteit en de buitenwereld. Ook met onbekenden en ook met de toeschouwer, die wordt uitgenodigd de met gebruikte textiel bezaaide en behangen speelruimte te betreden om plaats te nemen tussen en op de persoonlijke garderobe van totale vreemden – het woord 'intimo' in de naam van Fernando Rubio's gezelschap, INTIMOTEATROITINERANTE (intiem reizend theater), staat er niet voor niets.

You can leave what you want van de in 1975 te Buenos Aires geboren regisseur, dramaturg, acteur en beeldend kunstenaar houdt het midden tussen beeldende kunst, literatuur, architectuur, toneel en performance. Zoals een groot deel van zijn werk kan het stuk zowel in het theater als op locatie worden gespeeld. Rubio, die dramaturgie doceert aan de theaterschool van Buenos Aires, experimenteert niet alleen met de relatie tussen acteurs en toeschouwers, maar speelt ook met het ruimtelijke aspect – en ook daarvan is het publiek getuige in deze voorstelling. Naast theaterstukken heeft hij, in zowel Zuid-Amerika als Europa, films en installaties gepresenteerd.

Rabih Mroué (Libanon)

Riding on a Cloud

In zijn jeugd was Rabih Mroué (Beiroet, 1967) getuige van de telkens oplaaiende burgeroorlog in Libanon; een strijd waarin elke partij zijn eigen waarheid met propaganda en geweld uitdroeg. Ook andere conflicten in het Midden-Oosten hebben zijn kijk op de wereld diepgaand beïnvloed. In zijn werk documenteert de Libanese theatermaker, scenarioschrijver, acteur en beeldend kunstenaar zijn persoonlijke worsteling met complexe vraagstukken. Hoe is dialoog in een getraumatiseerde samenleving mogelijk? Is het mogelijk als kunstenaar door middel van fictie de waarheid te spreken? Een 'onschuldig' nieuwsbericht of voorwerp kan daarbij het vertrekpunt zijn voor even vermakelijke als vlijmscherpe beschouwingen. Met zijn kritische houding heeft Mroué zich niet geliefd gemaakt bij de Libanese censoren. In eigen land kan hij zijn werk vaak alleen in privé-voorstellingen vertonen. Maar juist die "radicale bevraging van geheugen, macht, en de constructie van de waarheid" leverde hem in 2011 de Prins Claus Prijs op.

In *Riding on a Cloud* onderzoekt hij opnieuw de wijze waarop we vandaag de verhalen uit ons (oorlogs)verleden vormgeven. De titel van deze nieuwe voorstelling is ontleend aan de dichtbundel van zijn jongere broer Yasser, die tijdens de burgeroorlog door een sluipschutter door het hoofd werd geschoten. Wonder boven wonder bleef de schade beperkt: hij lijdt aan afasie en heeft moeite met uitspraak. Mroué verweeft het verhaal van Yasser, die zelf zijn poëzie zal voordragen, met fantasieën en gedachten over taal, leven en dood. Zoals altijd vormen film en video, zowel bestaand als origineel, integraal onderdeel van deze intieme voorstelling.

Ea Sola (Vietnam)

Drought and Rain

Verbluft, zo keek het publiek in 1995 naar de oerversie van *Drought and Rain* (of *Sécheresse et Pluie*; droogte en regen). Dertien vrouwen tussen 50 en 80 jaar schuifelden langzaam over het toneel, tenger, stil, maar met een indrukwekkende onverzettelijkheid. 'Huuiveringwekkend mooi', oordeelde de pers. De Frans-Vietnamese choreografe Ea Sola vond haar 'actrices' – geen van hen had ooit op het toneel gestaan – in boerendorpjes in het Noorden van Vietnam, waar zij als kind nog de Franse overheersing hadden meegemaakt. Tijdens de oorlog tegen de Amerikanen moesten zij bij afwezigheid van hun zoons en mannen zelf gewapend hun dorpen beschermen; indringende ervaringen, waar echter meestal over werd gezwegen.

In deze nieuwe enscenering, gecreëerd op uitnodiging van het vermaarde Edinburgh International Festival, werkt Sola met een jongere generatie. Deze vrouwen droegen geen wapens, maar gingen naar het front om gewonden te troosten met hun zang. Strak geregisseerde, abstracte beelden brengen dat verleden in herinnering. De choreografe vergelijkt de bittere onafhankelijkheidsstrijd met het eeuwige gevecht dat de Vietnamezen voeren tegen het extreme klimaat. Als inspiratiebron diende de Hat Cheo, een eeuwenoude muziektheatervorm. De muziek, live op het toneel gespeeld, klinkt als een rijstveld in de wind, aldus Sola: "Heen en weer, krachtig en zwak". Ook in het telkens weer naar voren treden van de vrouwen, kalm maar

vastberaden, is het beeld van het wuivende gewas herkenbaar. Hun optreden is een indringende getuigenis van fysieke, maar vooral van een enorme mentale en spirituele veerkracht.

Deelnemende theaters:

Stadsschouwburg Amsterdam / Frascati Amsterdam

Rotterdamse Schouwburg

Stadsschouwburg Utrecht

Wilminktheater Enschede

Parkstad Limburg Theaters

Stadsschouwburg Groningen

Theaters Tilburg / De Nieuwe Vorst Tilburg

Dit programma is een initiatief van Ontwikkelingsorganisatie Hivos, het Fonds Podiumkunsten, Stichting DOEN en het Prins Claus Fonds